

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice solare și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ		
Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice solare și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură a fost elaborat de către Ministerul Energiei cu suportul „Moldovan Green Transition Technical Assistance Facility project” implementat de către Expertise France.		
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ		
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ		
Proiectul de hotărâre a fost elaborat în temeiul art.10 alin. (1) lit. l) și art. 23 din Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse, care conferă Guvernului atribuția de a aproba regulamente și de a exercita atribuții în conformitate cu legea respectivă, precum și stabilește cadrul juridic necesar pentru calificarea și înregistrarea instalatorilor de sisteme care utilizează surse regenerabile de energie (în continuare – <i>SER</i>). Adițional, această acțiune se regăsește și în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, clusterul 4, anexa A, NR. D/O 30.		
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative		
La data de 8 noiembrie 2018, prin Hotărârea Guvernului nr. 1051/2018, a fost aprobat Regulamentul privind calificarea și înregistrarea instalatorilor de echipamente care utilizează <i>SER</i>, inclusiv cazane, furnale și sobe pe bază de biomasă, sisteme fotovoltaice și termice solare, sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură. Regulamentul transpune art. 18 alin. (3) și Anexa IV din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, contribuind la armonizarea cadrului național cu legislația europeană în domeniu. De la intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1051/2018 și până în prezent, au fost identificate multiple dificultăți în aplicarea prevederilor regulamentului, menționate în Tabelul 1. Implementarea acestuia s-a dovedit a fi limitată, ceea ce a condus la reglementare redusă a activităților instalatorilor de sisteme <i>SER</i> și un interes redus din partea instalatorilor calificați existenți de a obține statutul de instalator înregistrat în registrul instalatorilor de sisteme <i>SER</i>. De exemplu, în prezent sunt înregistrați doar 38 de instalatori de sisteme fotovoltaice, în timp ce estimările indică existența a peste 100 de instalatori calificați care activează în afara cadrului reglementat (pe piață liberă), fără a fi monitorizați sau incluși în registru. Această discrepanță afectează transparența pieței și limitează capacitatea autorităților de a asigura controlul calității și conformitatea tehnică a instalațiilor <i>SER</i>. Tabelul 1. Aspecte problematice identificate în procesul de aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1051/2018.		
Nr. crt.	Domeniul de reglementare	Propuneri de modificare

1	Definiții și clarificări	Revizuirea definițiilor incluse în regulament pentru a asigura claritate și coerență. Exemplu: Declarația de conformitate presupune a fi emisă de un instalator de sisteme SER, ceea ce nu se aliniază cu regulamentele ANRE.
2	Atribuții profesionale	Definirea clară a atribuțiilor instalatorului de sisteme SER și diferențierea acestora de cele ale electricianului autorizat, evitând suprapunerea responsabilităților și domeniilor de competență
3	Evidența declarațiilor de conformitate	Revizuirea condițiilor ce țin de procedura de eliberare, păstrare și raportare a declarațiilor de conformitate, inclusiv necesitatea acestora.
4	Admiterea la cursuri	Definirea cerințelor de admitere și de formare prealabilă pentru participanții la cursurile de formare continuă și standardizarea procedurii de recunoaștere reciprocă a certificatelor.
5	Certificare și calificare	Revizuirea procedurii de eliberare a certificatelor de absolvire a cursurilor pentru instalatorii de sisteme SER în ordinea introducerii acestora automat în Registru
6	Retragerea și suspendarea calificării	Clarificarea și îmbunătățirea mecanismului de retragere sau suspendare a calificării instalatorilor de sisteme SER.
7	Obligațiile de raportare	Introducerea unor prevederi referitoare la sancțiunile aplicabile în cazul în care instalatorii nu își îndeplinesc obligațiile de raportare.
8	Confirmarea competențelor în timp	Stabilirea unei perioade și a unei metode alternative de confirmare a competențelor profesionale după o perioadă de timp în care ISER nu a activat, distinctă de cea prevăzută la pct. 62 din regulament.

Deși prezentul proiect nu impune obligativitatea înregistrării instalatorilor de sisteme SER, acesta reprezintă un instrument esențial pentru informarea beneficiarilor în procesul de selecție a prestatorilor de servicii, precum și pentru monitorizarea și raportarea corectă a datelor privind instalațiile SER la nivel național. De exemplu, Biroul Național de Statistică întâmpină dificultăți în colectarea și raportarea anuală a datelor statistice privind instalațiile SER către oficiul statistic al Uniunii Europene Eurostat, din cauza lipsei unui sistem coerent de evidență, în special în cazul pompelor de căldură și altor tehnologii emergente.

Totodată, în contextul extinderii programelor de finanțare destinate instalării sistemelor bazate pe SER, se observă o tendință tot mai accentuată de impunere, din partea autorităților și/sau instituțiilor finanțatoare, a condiției ca beneficiarii acestor programe să contracteze exclusiv instalatori calificați și înregistrați în Registrul instalatorilor de sisteme SER. Această cerință contribuie la creșterea interesului din partea instalatorilor calificați care activează în piața liberă, determinându-i să solicite înregistrarea oficială în registru, în vederea accesării oportunităților de colaborare în cadrul proiectelor finanțate.

Astfel, prezentul proiect stabilește cadrul juridic necesar pentru calificarea și înregistrarea instalatorilor de sisteme care utilizează SER, stabilirea cerințelor obligatorii aplicabile acestora, definirea regulilor de verificare a sistemelor SER instalate, precum și reglementarea procedurilor de recunoaștere a certificărilor sau calificărilor obținute de la organisme acreditate din statele membre ale Uniunii Europene, părțile contractante la Tratatul de constituire a Comunității Energetice și țările cu care Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale în domeniu.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice solare și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură are la bază necesitatea asigurării calității serviciilor de instalare, siguranței și eficacității a instalațiilor SER, precum și consolidarea încrederii consumatorilor în tehnologiile aferente. Această necesitate poate fi realizată prin revizuirea și completarea cadrului normativ cu relevanță în domeniul energiei regenerabile.

Pentru intervenția propusă, se stabilesc următoarele obiective specifice:

- 1) Atingerea obiectivului național. Conform Deciziei Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/02/MC-EnC, Republica Moldova are un nou obiectiv de a atinge o pondere de 27% din energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie până în 2030.
- 2) Asigura securității utilizării echipamentelor ce utilizează energie din surse regenerabile.
- 3) Asigurarea monitorizării instalațiilor de sisteme SER.
- 4) Promovarea și dezvoltarea tehnologică în domeniul energiei regenerabile. Integrarea în mod eficient noile tehnologii, cum ar fi integrarea soluțiilor de stocare a energiei, inclusiv în combinație cu stații de reîncărcare.
- 5) Promovarea utilizării corecte și eficiente de către beneficiarii finali a echipamentelor ce utilizează energie din surse regenerabile.

Principalele prevederi ale proiectului:

- 1) Stabilirea condițiilor transparente, obiective și neechivoce pentru calificarea și înregistrarea instalatorilor de sisteme SER.
- 2) Crearea registrului instalatorilor de sisteme SER, în calitate de instrument de informare a beneficiarilor pentru fundamentarea deciziilor cu privire la selectarea prestatorului de servicii de instalare a sistemelor SER.
- 3) Stabilirea regulilor de ținere a registrului instalatorilor de sisteme SER.
- 4) Stabilirea drepturilor și a obligațiilor de bază a instalatorilor de sisteme SER.
- 5) Monitorizarea activității instalatorilor de sisteme SER și verificarea modului de instalare de către aceștia a sistemelor SER.
- 6) Stabilirea criteriilor de recunoaștere a certificării sau calificării de instalator de sisteme SER efectuate de prestatorii de formare profesională din statele membre ale Uniunii Europene, părțile contractante la Tratatul de constituire a Comunității Energetice și țările cu care Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale.

Prezentul proiect a fost elaborat ținând cont de bunele practici ale statelor membre ale Uniunii Europene, în special în ceea ce privește reglementarea procesului de calificare, certificare și monitorizare a instalatorilor de sisteme care utilizează SER.¹

Intrarea în vigoare a prezentei Hotărâri la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este justificată prin necesitatea aplicării imediate a cadrului normativ privind calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, a sistemelor fotovoltaice solare și termice solare, a sistemelor geotermale de mică adâncime și a pompelor de căldură. Aplicarea neîntârziată a prevederilor va permite inițierea proceselor de instruire, certificare și acreditare, asigurând calitatea și siguranța lucrărilor, respectarea angajamentelor

¹ Bază de date a schemelor de certificare existente și a calificărilor necesare pentru ca instalatorii de sisteme de energie regenerabilă în țările UE: <https://www.reseu.eu/schemes>

naționale și internaționale în domeniul surselor regenerabile de energie, precum și stimularea investițiilor și dezvoltarea pieței muncii în acest sector.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Având în vedere că proiectul menționat are ca scop transpunerea Anexei IV din Directiva 2018/2001 (RED III), precum și abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 1051/2018 - nu au fost identificate opțiuni alternative față de cele propuse.

În contextul evoluției situației fără intervenție, calitatea Republicii Moldova de Parte Contractantă în cadrul TCE presupune un angajament ferm de a respecta și implementa acquis-ul comunitar. Prin urmare, un astfel de scenariu este de evitat.

Din aceste considerente este necesară aprobarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice solare și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Mentținerea situației actuale și lipsa unei reglementări clare aferente înregistrarea și calificarea instalatorilor de sisteme SER, ar cauza:

- Afectarea calității serviciilor oferite de instalatori de sisteme SER, cât și capacitatea instituțională de monitorizare.
- Lipsa prevederilor clare de raportare a activităților instalatorului de sisteme SER.
- Absența unor definiții precise și a unei delimitări clare a atribuțiilor profesionale, continuă suprapunerea competențelor între instalatori, electricieni autorizați și alte categorii profesionale, generând confuzii și riscuri în aplicarea normelor tehnice.
- Lipsa unui sistem de evidență a declarațiilor de conformitate reduce trasabilitatea lucrărilor executate și împiedică verificarea conformității instalațiilor.
- Criteriile neuniforme de admitere la cursuri și procedurile neclare de certificare afectează calitatea formării profesionale, iar absența unor reguli explicite privind retragerea sau suspendarea înregistrării în registru limitează capacitatea de sancționare a abaterilor.
- Neclaritatea obligațiilor formatorilor și lipsa unui mecanism de reconfirmare periodică a competențelor conduc la stagnarea profesională și la pierderea relevanței în fața evoluțiilor tehnologice.

Toate aceste lacune normative afectează în mod direct încrederea beneficiarilor, eficiența programelor de finanțare și capacitatea Republicii Moldova de a se alinia la standardele europene în domeniul energiei regenerabile.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de act normativ nu presupune cheltuieli financiare sau alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat. Intervenția propusă nu implică careva schimbări instituționale, necesare pentru implementarea măsurilor propuse, monitorizarea implementării acesteia urmând a fi realizată în limita atribuțiilor și obligațiilor legale ale autorităților publice și instituțiilor publice vizate, și anume – Ministerul Energiei cu suportul Centrului Național pentru Energie Durabilă.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Regulamentul va avea un impact direct asupra instalatorilor individuali și a companiilor care îi angajează prin introducerea unui cadru pentru calificare și înregistrare. Instituția Publică „Centrul Național pentru Energie Durabilă” (IP CNED) va fi responsabilă pentru implementarea acestui cadru, care include menținerea unui registru public al instalatorilor calificați.

Instalatorilor li se va cere să urmeze cursuri de formare specifice și să obțină calificări de la prestatori de formare profesională acreditați. Programele de formare, elaborate în coordonare cu IP CNED și Ministerul Educației și Cercetării, vor acoperi cunoștințe teoretice și abilități practice adaptate diferitelor tehnologii de energie regenerabilă. Se așteaptă ca acest lucru să conducă la o forță de muncă mai calificată și profesionistă.

De asemenea, Regulamentul stabilește categorii distincte pentru instalatori în funcție de tehnologia în care se specializează: sisteme pe biomasă (Categorie A), sisteme fotovoltaice și termice solare (Categoriile B1 și B2) și sisteme geotermale și pompe de căldură (Categorie C). Această specializare va îmbunătăți calitatea instalațiilor.

Înregistrarea este valabilă pe o perioadă de 5 ani și necesită reînnoire, asigurându-se astfel că instalatorii își mențin cunoștințele și competențele actualizate.

Procesul de înregistrare inițială, extinderea la alte categorii și reînnoirea implică depunerea unui set de documente la IP CNED, inclusiv cereri, declarații pe proprie răspundere și copii ale calificărilor. Acest lucru va adăuga un nivel administrativ operațiunilor instalatorilor individuali și ale angajatorilor acestora.

Instalatorii vor avea obligația de a ține un registru al tuturor „declarațiilor de conformitate” pentru proiectele finalizate și de a transmite semestrial aceste informații către IP CNED. Această măsură urmărește îmbunătățirea trasabilității și a responsabilității.

Disponibilitatea publică a Registrului instalatorilor de sisteme SER va oferi consumatorilor un instrument fiabil pentru selectarea profesioniștilor calificați, ceea ce se preconizează că va spori încrederea în sectorul energiei regenerabile.

Prin stabilirea unor criterii de calificare clare și transparente, regulamentul urmărește crearea unei piețe mai competitive și echitabile pentru toți participanții.

Regulamentul include prevederi pentru recunoașterea calificărilor obținute în statele membre ale UE și în alte țări partenere, facilitând mobilitatea forței de muncă calificate și crescând potențialul concurenței.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) și Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică vor avea autoritatea de a efectua inspecții ale sistemelor instalate pentru a asigura conformitatea cu standardele tehnice și de siguranță.

Nerespectarea cerințelor regulamentului poate duce la suspendarea sau chiar retragerea înregistrării unui instalator, împiedicându-l efectiv să activeze legal în sector.

Pentru sectorul privat, aceste schimbări vor necesita investiții în formare și în procese administrative. Cu toate acestea, se anticipează că măsura va aduce în cele din urmă beneficii industriei prin ridicarea standardelor profesionale, îmbunătățirea calității și siguranței instalațiilor și promovarea unei piețe de energie regenerabilă mai robuste și mai demne de încredere în Moldova.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Implementarea prezentului proiect de act normativ va contribui indirect la creșterea unui nivel sporit de securitate energetică a țării și nu generează impact asupra datelor cu caracter personal sau asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Promovarea producerii și utilizării energiei electrice regenerabile este direct proporțională cu un grad mai înalt de securitate în alimentarea cu energie electrică, la un mediu mai prietenos și o expunere mai redusă la schimbările climatice. Proiectul de act normativ ar putea stimula următoarele obiective naționale: • Atingerea unei ponderi de 27% de energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie, până în 2030. Astfel, stimulând procesul de decarbonizare și îmbunătățire a mediului ambiant. • Reducere până în 2030 a emisiilor totale de gaze cu efect de seră cu 70%, sub nivelul din 1990, – echivalentul a maximum 13,6 Mt CO₂e. Republica Moldova, în calitate de parte contractantă a Comunității Energetice, ar trebui să reducă până în 2030 emisiile nete de GES cu 68,6% sau emisiile de GES nu ar trebui să depășească 9,1 Mt CO₂e • Reducerea emisiilor totale de gaze cu efect de seră cu 88% până în 2030, comparativ cu nivelul din 1990, condiționată de disponibilitatea sprijinului internațional.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificat alte impacturi și informații relevante.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Legea nr.10/2016 transpune parțial Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei SER, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 328 din 21 decembrie 2018, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC. Directiva 2018/2001 face parte din pachetul legislativ al Comisiei Europene „Energie curată pentru toți Europeenii” (En.: Clean Energy for All Europeans²) adoptat de Comunitatea Energetică, care include 8 acte legislative. Totodată, prin decizia Consiliului Ministerial din D/2021/14/MC-EnC din noiembrie 2021, pentru Părțile Contractante au devenit obligatorii pentru transpunere 5 acte din domeniul energiei regenerabile, guvernantei și eficienței energetice. Obiectivul Directivei (UE) 2018/2001 este de a promova utilizarea energiei din surse regenerabile în cadrul Uniunii Europene. Aceasta stabilește un sistem comun pentru promovarea energiei regenerabile în diferite sectoare și include obiective obligatorii pentru Uniunea Europeană privind cota de energie regenerabilă în mixul energetic până în 2030. De asemenea, reglementează pentru prima dată autoconsumul și contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în conformitate cu Acordul de la Paris din 2015 și cadrul de politici privind energia și clima al Uniunii pentru 2030. În conformitate cu art. 21 pct. 1 lit. d) și art. 31 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la acte normative, a fost elaborat tabelul de concordanță anexat la prezentul proiect care conține o informație exhaustivă privind transpunerea parțială a Directivei (UE) 2018/2001 în varianta

² Portalul Comisiei Europene dedicate pachetului legislativ „Clean Energy for All Europeans”: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en

adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prin prezentul proiect se propune transpunerea integrală a art. 18 alin. (3) și a Anexei IV în Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (RED II).

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului hotărârii Guvernului este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental particip.gov.md. În perioada de referință nu a parvenit propuneri pe marginea acestui document.

7. Concluziile expertizelor

În scopul respectării art. 34 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de hotărâre va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației și respectiv expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea Regulamentului elaborat prin prezentul proiect completează Legea nr. 10/2016, abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1051/2018 și exclude necesitatea reglementării separate în alte acte normative.

Abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 1051/2018 este necesară întrucât cadrul normativ actual nu mai corespunde cerințelor actuale ale pieței și nici prevederilor legislative europene în materie de calificare și certificare a instalatorilor în domeniul surselor regenerabile de energie. Prevederile acesteia sunt generale, insuficient detaliate și nu oferă instrumente clare pentru Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED) și formatori, ceea ce îngreunează implementarea eficientă a proceselor de instruire și evaluare.

Elaborarea unei noi Hotărâri asigură coerență legislativă, reglementări clare privind calificarea și înregistrarea instalatorilor și stabilește proceduri transparente de formare și certificare. Noul Regulament transpune art. 18 alin. (3) și Anexa IV din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului, contribuind la armonizarea cadrului normativ național cu legislația europeană și consolidând procesul de integrare în spațiul juridic al Uniunii Europene. În plus, noua reglementare va facilita accesul la investiții, va susține dezvoltarea pieței muncii și va oferi garanții suplimentare privind calitatea și siguranța instalațiilor.

Consolidarea cadrului juridic național pe domeniu are loc prin transpunerea a Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din SER (RED III). De subliniat că transpunerea și implementarea Directivei menționate este o obligație ce reiese din angajamentele Republicii Moldova în calitate de membru al Comunității Energetice în conformitate cu prevederile Legii nr. 117 din 23.12.2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice.

Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, înlocuiește Directiva (UE) 2009/28/CE, care a fost transpusă total în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care este legea-cadru în domeniul energiei regenerabile.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor hotărârii Guvernului nu implică realizarea unor măsuri speciale în acest sens.

Secretară de Stat

/semnat electronic/

Carolina NOVAC